

Среща на Европейската асоциация на съдиите /ЕАС/

Люксембург, май 2026

Срещата започна с встъпителни думи на един от бившите председатели на ЕАС и с почитане паметта на един от починалите вече председатели на Асоциацията. Беше споменато, че Асоциацията има учреден в миналото орган по етика и интегритет, до който да се допитват държавите. Може би е добра идея да опитаме да направим сравнителноправно проучване, използвайки тази възможност.

Представени бяха 39 държави от 44 държави членки.

След това Сабине Матейка докладва, че е била на среща с Агенция за основните права във Виена и е участвала в работна група свързано с върховенството на правото и основните свободи. Също е така е участвала и в среща с Комисията LIBE към ЕП.

Валтер Бароне, който е настоящ президент на Международната съдийска асоциация отпрати поздравителен адрес. Той спомена два проблема, по които работи МАС. Първият касае Мексико, където е била извършена реформа в съдебната система и е регламентиран нов режим за избори назначаване на съдии – чрез директен избор (popular vote). Направен е преглед на действащите съдии и половината вече не са на работа в резултат на тази реформа. Според Бароне това е против всички правила, като съдийската организация, която е член на МАС е подкрепила тази реформа. В резултат на се е задействала процедура в МАС, при която проверяват дали тази асоциация все още отговаря на стандартите на МАС, като ще се реши на срещата в Лисабон какво да се направи с нея. Ще има доклад, който ще се разпространи само между държавите членки на МАС.

Вторият случай касае Тунис и председателя на тяхната асоциация на съдиите Анас Хмеди. Той е бил осъден през април тази година, заради ролята му в протестите в Тунис. Той и организацията, която представлява са организирали протест, заради незаконното освобождаване от длъжност на 57 съдии. Осъден е на 1 година лишаване от свобода, като в момента обжалва присъдата.

Дорота продължи, като докладва за инициативата 1000 тоги. Припомни марша на 11.01.2020г. в Полша, както и за инициативата им през януари в Европейския парламент. Така също помоли, ако може да популяризираме идеята сред националните си парламенти за създаване на ден, на който да се чества независимостта на съда.

Роналд Кемпфле: Благодарни за участието на организациите, които попълниха анкетния формуляр на ЕМСО (явно ще си сътрудничат за в бъдеще, тъй като и ген.секретар на ЕМСО беше поканена и говори). Протоколът от Баку беше одобрен единодушно.

Следващата точка беше доклад за ситуацията в различните държави – членки на организацията. Приеха се становища за Литва (засягащо възнагражденията на магистрати и служители, а именно недостига на средства) и за Гърция (засягащо поведението на адвокати в съдебна зала, което е неуважително, заплашително и подкопаващо доверието и липсата на дисциплинарни последици за тях, както и противопоставянето на адвокати срещу Председателя на тяхната съдийска организация). Беше обърнато внимание на Румъния, Испания (атаки от политици), Италия (реформата там и референдума). Беше коментирана анкетата до ДЧ за върховенството на правото във всяка от държавите – при 7 има влошаване (България е сред тях), при 3 има подобрени и при останалите няма промяна. По време на обсъждането на становищата, особено това за Гърция представители на различните държави изразяваха своята позиция и опита си от техните държави. Също така на място се обсъди и становище от името на Полша във връзка със ситуацията с новоназначените съдии в техния Конституционен съд - <https://notesfrompoland.com/2026/05/06/european-court-orders-polish-constitutional-tribunal-to-accept-judges-rejected-by-president/>

След това беше дадена възможност на някои държави да говорят за ситуацията при тях – имаше изказване на румънски съдия, има проект на нов закон, засягащ пенсиите на румънските колеги. Имаше изказвания на колеги от Испания и Италия.

Като следваща точка от дневния ред Дорота предложи да се създаде работна група, обобщаваща добри практики при общуване с обществото, като такива в социалния медиуми или директно. Групата все още се сформира.

По отношение на Словения беше споменато, че се очаква резултата от работната група, касаеща съдебната реформа, като ще бъде обсъден наесен.

Имаше изказване на колега от Унгария, което се очакваше с най – голям интерес, вкл. и от ръководството на ЕАС. Колегата говори за това, че се чувства облекчение сред съдиите, спечелилата партия има квалифицирано мнозинство в парламента и може да внесе промени и в Конституцията, и в техния устройствен акт. Новият министър на правосъдието е обещал да възстанови независимостта на съдебната власт и да подсили правомощията на техния съдебен съвет. От ръководството на ЕАС повече информация до срещата в Лисабон.

След това имаше изказвания на директора на Европейската правна академия ЕРА Трир, Виктор Вадаш. На 16 ноември ще има форум в Брюксел, съвместно организиран в хибриден формат между ЕАС и ЕРА.

Имаше изказване и на Генералния секретар на ЕМСО Ингрид Дерво

Тя говори за историята на ЕМСО, както и че за да бъдат независими магистратите трябва да бъдат обучавани, да получават знания. Искат да си сътрудничат с ЕАС особено при разпространението на информация за обученията сред съдиите.

След това имаше изказване на Маделин Матийо – Европейска мрежа на съдебните съвети - <https://www.encj.eu/>

Искат да си сътрудничат с ЕАС по няколко направления – 1) при регулациите, нормативните актове, касаещи съдебната власт, като например се изработват ръководства или излизат с препоръки при предизвикателствата, с които се срещата съдиите; 2) при защита на съдебната власт – като декларации в защита на съдиите – Атина 2022 и Рига 2025; диалог с европейските институции, когато е нужна директна подкрепа или помощ са готови и на визити в знак на солидарност.

След това имаше доклади от работните групи „Ways to Brussels” and “Judicial salaries and pensions”

Имаше изказване на колега от Турция за положението на Мурат Арслан и въобще в Турция. Очаква се бъде освободен октомври. Семейството му живее в САЩ.